

EKSAMEN

Emnekode: SFB12314	Emnenavn: Økonomistyring
Dato: 17. desember 2019	Eksamenstid: 09.00 – 12.00
Hjelpemidler: Kalkulator	Faglærer: Asbjørn O. Pedersen
Om eksamensoppgaven og poengberegning: Oppgavesettet består av 4 sider inklusiv denne forsiden. Kontroller at oppgaven er komplett før du begynner å besvare spørsmålene. 3 oppgaver skal besvares og anslått tidsforbruk angir hvor mye oppgavene vil telle ved sensurering.	
Sensurfrist: 7. januar 2020 Karakterene er tilgjengelige for studenter i Studentweb.	

Oppgave 1 (72 minutter – 40 %)

Et selskap kunne fremlegge følgende kvalitetskostnader for årene 2017 og 2018 (alle tall i kr):

	2017	2018
Driftsinntekter	12 500 000	10 000 000
Kontrollkostnader - tilvirkning	85 000	110 000
Vrakede produkter	200 000	250 000
Arbeid med endringer av produktdesign	230 000	110 000
Kostnader knyttet til returnerte produkter	145 000	60 000
Testutstyr	50 000	50 000
Kundestøtte i forbindelse med reklamasjoner	30 000	40 000
Kostnader knyttet til feilretting	135 000	160 000
Forebyggende vedlikeholdskostnader av utstyr	90 000	35 000
Kostnader knyttet til produktansvar	100 000	200 000
Mottakskontroll av råvarer	40 000	20 000
Reparasjonskostnader ved maskinhavari	40 000	90 000
Timekostnader ved løpende tilvirkningskontroll	75 000	220 000
Opplæringskostnader	120 000	45 000
Garantikostnader	200 000	300 000
Kostnader knyttet til prekvalifisering av leverandører	50 000	20 000

- Grupper kostnadstallene for hvert av årene som forebyggende kvalitetskostnader, kontrollkostnader, interne feilkostnader og eksterne feilkostnader.*
- Beregn forholdet mellom de ulike kostnadsgrupperingene og salgsinntektene for hvert av årene. Kommenter utviklingen.*
- Gi minst to eksempler på ikke-finansielle kvalitetsindikatorer som selskapet kunne benytte for å følge opp kvalitetsutviklingen.*

Oppgave 2 (63 minutter – 35 %)

Bamse Produkter AS er en bedrift som kun selger ett produkt, en lekebamse, under navnet Bamse. Normal produksjon og salg er 60.000 bamser i året til en salgspris på 150 kr pr stk. Bedriften har følgende kostnadskalkyle på dette aktivitetsnivået:

Direkte materialer	50
Direkte lønn	30
Variable indirekte produksjonskostnader	15
Faste indirekte produksjonskost	25
Variable salgskostnader	10
Faste salgskostnader	15
Totale kostnader per enhet	145

a) Anta at bedriften har en produksjonskapasitet på 75.000 enheter, uten at dette påvirker de faste produksjonskostnadene. Det er antatt at salget kan økes med 20 %, utover normal produksjon på 60.000 enheter dersom det ansettes en selger ekstra. Lønnskostnaden for selgeren er årlig kr 400.000.

Vil dette være lønnsomt for bedriften? Svaret må begrunnes med tallberegninger.

b) Gjennom sin agent har bedriften fått en forespørsel fra Canada om leveranse av 10.000 bamser. Importavgiften på bamser 16 kr pr enhet. Agentens provisjon vil beløpe seg til 40.000. Shipping- frakt og salgskostnader er beregnet til 23 kr pr enhet.

Hva er minsteprisen pr enhet som bedriften må ha (break-even price) på denne ordren?

c) Bedriften har 2000 bamser på lager, som på grunn av feilsøm ikke kan selges til ordinær pris. Hvilke kostnader er relevante når man skal sette en pris på disse ukurante bamsene?

Hva er minstepris som man bør prøve å oppnå ved salg.

d) Som følge av en streik hos en av leverandørene, vil det være umulig å få kjøpt inn råmaterialer til produksjonen. Streiken er forventet å vare i 2 måneder. Bedriften har nok råmaterialer til å produsere med 40 % kapasitet av normalproduksjon i 2-måneders perioden. Alternativt vil bedriften måtte stenge hele produksjonen i samme 2-måneders periode. Ved å stenge bedriften, vil de faste produksjonskostnadene blir redusert til 60 % av normalkostnadene, og de faste salgskostnadene vil bli redusert med 30 % (dvs. 70 % av normalkostnader).

Hva bør bedriften gjøre? Stenge eller produsere med redusert kapasitet? Svaret må underbygges med tallberegninger.

e) Er det andre vurderinger i tillegg til de rene tallberegningene som bedriften bør gjøre før den beslutter full produksjonstans eller redusert produksjon.

Oppgave 3 (45 minutter – 25 %)

a) Hva er produktivitet?

b) Nevn minst to eksempler for hver av operasjonell og finansiell produktivitet.

c) Hva uttrykker totalproduktiviteten, og hva måler partiell produktivitet?

Bedriften Proxo AS produserte i 2018 9 600 enheter, og forbrukte 16 000 kg råstoff. Den partielle produktivetsindeksen for råstoff var 0,64 enheter per kg i 2017.

d) Hva blir den partielle produktivetsendringen mellom 2017 og 2018?

e) Hva blir produktivetsindeksen i 2008?

f) Hva blir produktivetsfallet?